

1626 utáni években kerülhetett sor. A félkör alaprajzú tornyokkal jellemezhető kiépítés ezt mindenképpen megelőzi. Az alapozás mellől előkerült leletanyag alapján e korábbi kiépítést legvalószínűbben a 16–17. század fordulójára tehetjük. A kis rondella közötti, egyes falszakasz mögött kőépület sarka valamint egy, a falhoz épített kőfal indulása (belső támpillér?) került elő. Az É-i torony felé eső részen a fal belső oldalán vakolatot és meszelésnyomokat lehetett megfigyelni, melyeket É-ről agyagba rakott kőfal zár le. Feltehetően a várfal belső oldalához tapasztott kisebb épület maradványa került elő. A várfal az északi torony mellett az alapozás tejeténél mélyebben pusztult le, másutt a fölmenő fal néhány kőszora megmaradt. 16–17. századi leletanyagként edénytöredékek, kályhaszemek kerültek elő.

Konzulens: Majcher Tamás.

TOMKA GÁBOR

205. Nőtincs határa

(Nógrád megye) A

2002 szeptemberében szennyvízberuházást megelőző terepbejárást végeztünk a falu környékén.

A Lókos-patakba folyó kis erecske É-i oldalán húzódó alacsony dombháton a Felsőpetényre vezető út által kettévágva fekszik az egyik lelőhely. A felszínt az erózió igen erősen lekoptatta. Az út mindkét oldalán gyér számban gyűjtöttünk leleteket, melyek avar koriak. A lelőhely kb. 200 m hosszú és 80 m széles.

A szennyvíztelep helyén, a Lókos-patak kanyarjánál, a petényi út által kettévágva található egy másik lelőhely. Ezt délről és keletről a Lókos-patak, északról egy erecske határolja. Hossza 200, szélessége 100 m, felszíne erősen lekoptott.

BÁCSMEGI GÁBOR

206. Nyékládháza, Pap telke

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U

2002 szeptemberében az M30-as autópályát építéséhez kapcsolódó régészeti felügyelet ellátása során a Mályi és Nyékládháza községek közötti bánya területén figyeltünk fel egy elmosódó paticsfoltra és néhány cseréptöredékre.

Mivel a lelőhely relatíve kis részre terjedt ki a bánya DNy-i peremén, ezért ezen a részen lehetőséget kaptunk egy gyors leletmentésre. Az őskori település egy É-D-i irányú, a bányától a Mályi-tó melletti üdülőttelephez vezető dűlőút K-i oldalán helyezkedik el. Szerencsénkre – és ezt terepbejárási megfigyeléseink is igazolták – a lelőhelynek csak egy igazán csekély része nyúlt át a bánya által művelés alá vett területre. A dűlőút másik oldalán regisztráltuk a nagy kiterjedésű újkőkori települést, ahol 2002. szeptember 14. és 20. között leletmentő feltárást folytattunk.

A nagyjából 20×20 m-es felületen egy szabálytalan foltban paticsomladék rajzolódott ki. Feltárása során az

omladékból nagy mennyiségben kerültek napvilágra a Tiszadob-csoport jellegzetes fazekas termékei, házi-és finomkerámia egyaránt. A bontás végén, a paticsfolt eltávolítása után egy kb. 7×4 m-es, sekély, szabálytalan alakú és mélységű gödör rajzolódott ki, mely gazdag újkőkori leletanyaggal szolgált.

A leletmentés csak a művelés alá vett bánya területére korlátozódott, a dűlőút túloldalán elterülő települést jelenleg nem veszélyezteteti földmunka.

Koós JUDIT

207. Nyírbátor, Báthori-rezidencia

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Kk

2002. augusztus 9. és szeptember 1. között folytatódott a nyírbátori Báthori-rezidencia tervezett műemléki helyreállítását megelőző régészeti feltárás. Ebben az évben négy területet szeretnénk volna megvizsgálni, ezek közül azonban idő hiányában nem kerülhetett sor az iskola udvarán található és már több évtizeddel ezelőtt feltárt épületszárnyban hitelesítő árkok megnyitására. Sor került viszont a volt magtárépülettől É-ra egy 30×10 m-es felület, a volt szülőotthon udvarán pedig egy 20×10 m-es felület, továbbá a volt magtártól DK-re egy 1,5×15 m-es K-Ny-i kutatóárok, míg a volt szülőotthon É-i szárnyában az épületen belül egy a helyiségek alakjához és osztásához igazodó (tehát több felületből álló) szelvény megnyitására. Ezek segítségével több dolgot sikerült tisztázni.

A volt magtár előtti felületben a korábbi évek kutatóárait negatívban kibontva felszedtük azt az építési omladékot, melyben a már ismert figurális díszű, udvari művészeti szintű, zöldmázás kályhacsempék töredékei voltak, majd alatta kibontottuk a paliszád egyetlen sort alkotó cölöplyukait. A volt szülőotthon udvarán és épületében nyitott felületekben egy téglapadlós helyiség, két téglafal, égérsrétegek és rengeteg újkori beásás került felszínre. A Ny-i téglafal a szülőotthon D-i szárnyának É-i fala alatt Ny-nak fordul, a K-i (udvar felőli lezáró) fal viszont É-on K-nek, a magtárépület irányába fordul el (ezt a részt már ismertük Simon Zoltán 1999-es kutatásából). A várakozásokkal ellentétben a vele csak megközelítőleg párhuzamos másik fal nem fordult K-nek, hanem a téglapadlós burkolat végig továbbfut É-felé. Az egyes padlótéglák lerakásakor itt az É-i végén többféle íves rakás kombinálásával valamilyen apszisos felület lezárását oldhatták meg. Figyelemre méltó továbbá, hogy a Ny-i téglafal mindkét oldalán jelentkező padlótéglák a fal két oldalán tökéletesen azonos vonalba vannak rakva, ami esetleg arra utalhat, hogy a mélyebbre alapozott téglafalat a padlóba utólag vágták bele. Amennyiben a volt szülőotthon épülete elbontásra kerül, a jelenségek jobban tisztázhatók. A rezidencia korábban feltételezett 4., K-i épületszárnyának megtalálására húzott kutatóárok negatívnak bizonyult, bár 2 m-nél nem tudtunk mélyebbre jutni, mert a kutatóárok alul tisztán homokos falai rendszeresen beszakadtak. Az eddig feltételezett épületalaprajzot az idei év eredmé-